

Kommunal- og regionaldepartementets

handlingsplan for europapolitikken

november 2007

Soria Moria-erklæringen slår fast at europapolitikken skal være et av regjeringens satsingsområder i utenrikspolitikken. Regjeringen vil føre en aktiv, tydelig og åpen europapolitikk og mer offensivt ivareta norske interesser. EUs politikk påvirker store deler av det norske samfunn. Europapolitikk må derfor etter regjeringens mening settes høyt på dagsorden og gis god oppfølging gjennom hele den politiske styringskjeden.

Det er viktig at ulike myndighetsnivåer og alle deler av samfunnet engasjerer seg i europapolitiske spørsmål. For eksempel er kommunesektoren berørt av ca 60 % av vedtakene i EU. Europapolitikk er ikke bare EU, en aktiv europapolitikk dreier seg også om deltakelse i regionale samarbeidsfora, slik som Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa (OSSE) og Europarådet. Deltakelsen i disse fora er viktig å se i sammenheng med aktiviteten i forhold til EU.

Regjeringens handlingsplan for europapolitikken har som mål å sikre:

1. Tydelige og tidlige politiske prioriteringer
2. God samordning og utnytting av mulighetene
3. God gjennomføring og forvaltning av forpliktelsene
4. Kompetanseløft
5. Økt åpenhet og dialog

Kommunal- og regionaldepartementets handlingsplan tar utgangspunkt i disse prioriteringene. Følgende hovedmålsettinger fastlegges på KRDs saksområder for 2007-2008:

På Kommunalavdelingens område er det særlig viktig å:

- ha oppmerksomhet på hvilke rammebetingelser og regelverk som berører kommunesektoren herunder grenseflaten mellom offentlig sektor og markedet (Services of General Interest, SGI, og Services of General Economic Interest, SGEI) og være oppmerksom på endringer i disse
- følge utviklingen i EU særlig på regelverk av betydning for offentlige anskaffelser, statstøtte i strid med EUs regelverk, konkurranseregulering og tjenesteyting
- holde oss orientert om utviklingen av styringsformer i EU og i medlemslandene og hvordan endringer i styringsformer kan påvirke forholdet mellom nasjonale og regionale og lokale myndigheter
- utnytte deltakelse i Europarådet, OECD og nordiske møter til informasjonsinnhenting og påvirkning av utviklingen av kommunesektorens rammebetingelser.

Ansvarlig: Kommunalavdelingen.

På Bolig- og bygningsavdelingens område er det særlig viktig å:

- bidra aktivt til at norske interesser blir ivaretatt i det europeiske myndighetsarbeidet når det gjelder internasjonal harmonisering av tekniske krav i bygge- og anleggssektoren. Formålene i norsk bygningslovgivning skal så langt som mulig legges til grunn for dette arbeidet
- identifisere og søke å påvirke "handlingsrommet" for boligpolitikk innenfor EU med vekt på konkurransereguleringen og kredittpolitikken, arbeidet med prioriterte målgrupper og bostedsløse, miljøvennlig boligbygging, universell utforming og bærekraftig bypolitikk
- Utnytte deltakelse i FN-organet UNECE (Economic Commission for Europe) sin komité for bolig og landspørsmål til dialog med EU-landene om boligpolitikk.

Ansvarlig: Bolig- og bygningsavdelingen.

På området til Regionalpolitisk avdeling er det særlig viktig å:

- arbeide for å sikre norske interesser, blant annet i forbindelse med revisjon av EUs regionalpolitikk, statsstøtteregeuleringen og EU-utvidelsen, og i nærområde-samarbeidet
- fremme en mer helhetlig, koordinert og aktiv norsk europapolitikk gjennom å følge opp arbeidet i Europapolitisk forum
- fremme en ønsket regional utvikling gjennom samarbeid og erfaringsutveksling med regioner og land i Europa for å videreutvikle norsk regionalpolitikk, videreutvikle fylkeskommunen som regional utviklingsaktør og fremme næringsutvikling.

Ansvarlig: Regionalpolitisk avdeling.

For hele Kommunal- og regionaldepartementet er det særlig viktig å:

- fremme en helhetlig og koordinert innsats på KRDs ansvarsområder
- identifisere og søke å påvirke "handlingsrommet" for bolig-, regional- og kommunalpolitikken innenfor EU
- aktivt utnytte og delta i de europeiske organisasjoner Norge er medlem av, og se arbeidet i sammenheng med aktiviteten i forholdet til EU.

Ansvarlig: Samtlige avdelinger. Selv om en avdeling er ansvarlig for et spesifikt saksfelt, kan sakene ha koblinger til andre avdelinger også slik at det er viktig for avdelingen å tenke helhet i sin oppgaveutførelse.

I St. meld. nr. 23 (2005-2006) *Om gjennomføring av europapolitikken* og Innst. S. nr. 115 (2006-2007) fra utenrikskomiteens behandling av meldingen, vises det til at det er "...viktig å bygge nettverk i EU-land og bringe erfaringer fra europaarbeid tilbake for å stimulere til økt debatt i Norge." Norge og norske kommuner er flinke til å dele kunnskap om norsk lokaldemokrati - men hva henter KRD hjem av erfaringer, inspirasjon og nettverk til nytte for oppgavene i departementet og kommunesektoren? Relevansen og nytteverdien av

deltakelsen i internasjonalt arbeid for departementet og kommunalt og regionalt nivå må tydeliggjøres bedre.

I tråd med vedtak i ekspedisjonssjefsmøte 8. september 2006, er det opprettet en internasjonal gruppe i KRD for å koordinere det internasjonale arbeidet, herunder oppfølging av gjennomføringen av europapolitikken. Plan- og administrasjonsavdelingen (PA) koordinerer arbeidet, og agenda til møtene settes opp etter initiativ fra PA og innspill fra fagavdelingene. Gruppen har halvårslige møter med ekspedisjonssjefsgruppen for å forankre de ulike tema gruppen arbeider med og som gruppen foreslår KRD bør prioritere.

Plan- og administrasjonsavdelingen skal i 2008 vurdere å opprette en side på intranettet som skal hete Internasjonalt. Dette for å synliggjøre at man ser departementets internasjonale arbeid som en helhet. Selv om de fleste tema logisk tilhører en avdelings ansvarsområde, vil en slik side kunne bidra til at det internasjonale arbeidet i mindre grad blir en del av avdelingsidentiteten og mer en del av departementsidentiteten. Dessuten vil en slik side informere og fungere som et forum for kompetansedeling.

1. Tydelige og tidlige politiske prioriteringer

Målsetting: Europapolitikken skal forankres politisk.

Tiltak:

1. *Tidlig involvering i saker og områder som berører KRDs ansvarsområder*
Involvering på et tidlig tidspunkt er sentralt for å kunne påvirke selve saksgangen og vedtak i EU og EØS. KRD har ansvar for regional- og distriktpolitikk, bolig og bygningspolitikk, kommuneøkonomi, lokalforvaltning og gjennomføring av valg.

Regionalpolitisk avdeling (REGA) er engasjert i regionalpolitisk samarbeid innenfor EØS-området. Blant annet for å sikre norske interesser i forbindelse med statsstøtteregulverket og EU-utvidelsen.

Bolig- og bygningsavdelingen (BOBY) berøres av EØS-avtalens reguleringer når det gjelder byggteknikk og bygningsmaterialer. Underliggende etat, Statens byggtkniske etat (BE), deltar i flere ulike ekspert- og arbeidsgrupper under Europakommisjonen i tilknytning til iverksetting og videreutvikling av reguleringene og regelverket.

Kommunalavdelingen (KOMM) forvalter ikke eget regelverk som følge av EØS-avtalen, men møter KS og andre interessenter i tilknytning til virkningene av EØS-avtalen for kommunesektorens rammebetingelser. Fagdepartementene har

sektoransvar for viktige velferdsoppgaver i kommunene, og ut fra samordningsrollen kan KOMM ivareta en pådriverrolle og etterspørre at konsekvenser for kommunene av endringer i regelverk utredes av ansvarlig fagdepartement.

Regelverk med utspring i EØS-avtalens prinsipper om fri bevegelse av varer, tjenester, personer og kapital, samt regelverket for konkurranse og offentlig støtte har også stor betydning for kommunene. Regelverket har dermed også betydning for KRDs arbeid innenfor KOMMs ansvarsområder. Dette omfatter blant annet reglene for offentlige anskaffelser, ESAs retningslinjer for tildeling av offentlig støtte og tjenstedirektivet. Nærings- og handelsdepartementet og Fornyings- og administrasjonsdepartementet har nasjonalt ansvar for disse områdene og derfor viktige å samordne seg med.

2. Sortere ut de viktigste politikkområdene for KRD

I regional- og kommunalrådens instruks er følgende områder listet opp som prioriterte arbeidsområder:

- Regional statsstøtte
- Territorielt samarbeid 2007-2013
- EUs nordlige dimensjon
- EØS-utvidelsen
- Politikktutvikling i EU
- Regelverk som berører KRDs arbeidsfelt (offentlige anskaffelser, statsstøtte, konkurranseregulering)
- Rettsområder
- Boligpolitikk (subsidiar og støtteordninger) og byggebestemmelser.

Regional- og kommunalråden har et særlig ansvar for ovennevnte politikkområder. KRD og regional- og kommunalråden arbeider med å få på plass rutiner for felles informasjonsutveksling. Rent praktisk vil utvekslingen skje i form av et skjema og oppdateres månedlig.

Ansvarlig: PA og regional- og kommunalråden.

3. Videreutvikle aktiviteten i arenaer hvor KRD deltar

KRD deltar i en rekke fora, utvalg og organer som har betydning for det europapolitiske og internasjonale arbeidet. Underliggende etater kan ivareta deler av deltakelsen etter delegasjon fra departementet. Eksempelvis deltar Statens bygningstekniske etat (BE) i flere fag- og ekspertgrupper under Kommisjonen om gjennomføringen av byggeveredirektivet, heisdirektivet og energidirektivet. BE deltar også i europeisk samarbeid om utvikling av standarder på byggeområdet. Utvikling av internasjonale standarder på byggeområdet er vesentlig for konkurranseforhold, byggekostnader og forenklet kommunikasjon i byggeprosessen.

For departementets ledelse er det viktig å diskutere og avklare KRDs rolle i de ulike organene og hvilken avdeling som bør representere KRD.

Koordineringsutvalget for EØS-saker

KRD er representert på ekspedisjonssjefsnivå og det er i første rekke regionale saker som er relevante for KRD.

Ansvarlig: REGA.

Europapolitisk forum

Som ledd i oppfølgingen av regjeringens handlingsplan for arbeidet med EU/EØS-saker og andre relevante europapolitiske spørsmål, videreføres europapolitisk lokal og regional forum. Forumet har representanter fra sentrale, regionale og lokale myndigheter, samt Sametinget. En arena som dette er viktig for gjensidig informasjon og dialog og for kunnskap og forståelse av hvordan EU og EØS virker på lokalt, regionalt og nasjonalt plan. Forumet ledes i felleskap av Utenriksdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet på statssekretærnivå. I forumet deltar representanter for fylkeskommunene gjennom landsdelsorganisasjonene, kommunene gjennom KS samt Sametinget. I tilknytning til forumet er det etablert en administrativ kontaktgruppe med representanter for KS, landsdelsorganisasjonene, Sametinget, UD og KRD. Kontaktgruppen ledes av KRD.

KRD vil fortsatt ha en aktiv rolle i Europapolitisk forum.

Ansvarlig: REGA og KOMM.

Spesialutvalgene

Spesialutvalgene rapporterer til og ledes av det departementet som har det faglige hovedansvaret for saksområdet. Utvalgets hovedoppgave er å avklare norsk posisjon i forhold til EUs regelverk. Det finnes vel 20 spesialutvalg fordelt på de enkelte saksområder dekket av EØS-avtalen. Ansvarlig departement utarbeider EØS-notater om forslag til nytt regelverk i samråd med det relevante spesialutvalget. Notatene legges inn i forvaltningens nettbaserte saksbehandlerværktøy for arbeidet med EØS-saker (EØS-notatbasen).

KRD deltar i tre spesialutvalg; Spesialutvalg for statsstøtte, Spesialutvalg for offentlige anskaffelser og Spesialutvalg for handelsforenklinger.

I Spesialutvalg for statsstøtte har KRD en sentral rolle og det er mye aktivitet i utvalget. Statsstøtte berører sentrale distrikts- og regionalpolitiske virkemidler. KRD ser det derfor som viktig å være orientert om utviklingen på feltet og fremme felles norske synspunkter.

Ansvarlig: REGA.

I Spesialutvalg for offentlige anskaffelser har KRD en mer perifer rolle og det er færre møter i utvalget. Deltakelse i dette spesialutvalget gir blant annet anledning til i en tidlig fase å gi uttrykk for KRDs syn på for eksempel hvordan ulike EU-direktiver skal implementeres i norsk rett, for å ivareta hensynet til kommunesektoren.

Ansvarlig: KOMM.

I Spesialutvalg for handelsforenkling er KRD direkte involvert i forbindelse med behandlingen av byggetekniske bestemmelser. Spesialutvalget vurderer nye rettsakter fra EU om handelsforenkling, og tar stilling til om den enkelte rettsakt er relevant og akseptabel for Norge. Det blir i den forbindelse gjort rede for på hvilken måte rettsakten skal implementeres i nasjonal rett. Statens bygningstekniske etat er gjerne saksforberedende instans når utvalget behandler slike saker.

Ansvarlig: BOBY.

Øvrige spesialutvalg er: Energi, EØS-rettslig utvalg, Forbrukerspørsmål, forskning og utvikling, Helse, Immaterialrett, kapitalbevegelser og finansielle tjenester, Kommunikasjoner, Konkurransesaker, Kultur, Matproduksjon, Næringsliv, entreprenørskap og SMB, Næringsmidler, selskapsrett, revisjon og regnskapsregler.

Kontaktutvalget for offentlige anskaffelser

Kontaktutvalg for offentlige anskaffelser ledes av FAD og består av 25 deltakere; departementer (OED, KRD, SD, DSS), aktører i privat sektor (blant annet NHO, Byggenæringens landsforbund, Handels- og Servicenæringens Hovedorganisasjon, Norsk Industri), kommuner og andre interesseorganisasjoner. Utvalget møtes fire-seks ganger per år.

Ansvarlig: KOMM.

Regionale samarbeidsfora

KRD ser arbeidet i organisasjoner med representanter fra hele Europa og samarbeid med de nordiske landene i sammenheng med aktiviteten i forhold til EU. KRD vil fortsatt delta aktivt og utnytte mulighetene i regionale samarbeidsfora. En aktiv europapolitikk dreier seg også om deltakelse i samarbeidsfora som blant annet Europarådet, OECD, UNECE og i nordisk samarbeid.

I Europarådet møtes representanter fra alle land i Europa og arenaen er viktig for å ivareta medlemskapsforpliktelsene, påvirke utviklingen, innhente informasjon og etablere kontakter.

Ansvarlig: KOMM.

KRD deltar i forskjellige komiteer i regi av OECD. En faggruppe om økonomiske forhold i kommunene utarbeider statistikk av relevans for Norge, hvor KOMM deltar. Enkelte aktiviteter i OECD kan også berøre BOBYs fagområde. OECD har foretatt en landvurdering av Norge som ble lagt fram våren 2007.

Ansvarlig: KOMM og REGA. BOBY deltar ved behov.

ECEs komite for bolig og landspørsmål arbeider med problemstillinger knyttet til boligsektoren, byutvikling og landspørsmål. Norge deltar på de årlige komitémøtene og har bidratt med ekspertbistand på flere områder, blant annet veiledningsmateriale på boligspørsmål. Komiteen arrangerer spesielle fagseminarer på utvalgte tema der boligfagfolk fra hele Europa deltar.
Ansvarlig: BOBY

ENHR (European Network on Housing Research) holder årlige konferanser med vekt på presentasjon av aktuell boligforskning i Europa.
Ansvarlig: BOBY

KRD er aktiv i nordiske samarbeid og deltar i nordisk embetsmannsgruppe for regionalpolitikk og ulike arbeidsgrupper under denne. Aktiviteten og deltakelsen varierer over tid.
Ansvarlig: REGA

Det arrangeres årlig et nordisk kommunalministermøte på omgang mellom landene. På møtene tas spesielt aktuelle tema opp til drøfting, og det forberedes skriftlige orienteringer i forkant av møtene.
Ansvarlig: KOMM

Deltakelse i det europeiske territorielle samarbeidet 2007 - 2013 (Interreg)

Regionalpolitikk er et område hvor det internasjonale elementet er helt sentralt. Norge har deltatt i Interreg-samarbeidet siden 1996, men deltakelsen er ikke en del av EØS-avtalen. Internasjonale avtaler, som for eksempel EØS-avtalen, setter rammer som nasjonal regionalpolitikk må holde seg innenfor. Internasjonalt samarbeid gjennom blant annet Interreg, kan ofte være en god tilnærming til regionalpolitiske utfordringer hvor læring, kompetanseutvikling, erfaringsutveksling, nettverksbygging og politikkutvikling er en stadig viktigere del av den faglige utfordringen.

I den nye strukturfondsperioden for 2007 - 2013 er EUs territorielle samarbeid blitt videreført som eget målprogram. I de nye programmene er det sterkere fokus på større prosjekter som involverer nasjonale aktører (statlige) med konkrete og målbare resultater. I stortingsmeldingen om distrikts- og regionalpolitikken har KRD signalisert fortsatt norsk deltakelse i det europeiske territorielle samarbeidet. KRD vil følge aktivt opp den norske deltakelsen blant annet ved å delta i aktuelle styringsorganer.
Ansvar: REGA.

4. Overvåke aktiviteter i arenaer hvor KRD ikke deltar

Det er viktig å overvåke andre organer og saker i EU-systemet. Dette kan sikre at departementet tidlig kan komme på banen i relevante saker. Fortrinnsvis gjelder dette å være oppdatert på formannskapsprogrammene og Parlamentet.

Dessuten er det viktig at KRD er orientert om aktivitetene i EUs regionkomité (EUs høringsorgan for lokale og regionale myndigheter (opprettet i Maastricht-traktaten)).

Ansvarlig: KRD prioriterer dette i tett samarbeid med regional- og kommunalråden.

2. God samordning og bedre utnytting av mulighetene

Målsetting: Konsentrere innsatsen mot de viktigste områdene for KRD. KRD skal være klare og tydelige og effektivt bruke tilgjengelige kanaler.

Tiltak:

1. *Videreutvikle EU-delegasjonens rolle*

Saker under utvikling i EU kan være EØS-relevante på sikt, og det er også viktig å vite hvilke saker som kan bli politisk vanskelige. Per i dag har ikke KRD en slik oversikt over saker. Det arbeides med å få til bedre rutiner for informasjonsflyt fra delegasjonen, både mellom KRD og regional- og kommunalråden og ved at det tilflyter råden mer informasjon om relevante tema fra de andre ambassaderådene ved delegasjonen. Ansvarlig: Regional- og kommunalråden

2. *Gjennomgå norske eksperters deltakelse i komiteer og arbeidsgrupper innenfor EU-systemet*

De norske ekspertene har tilgang til mye informasjon som er relevant for KRD. For å bedre utnytte potensialet for informasjon, vil KRD kartlegge og ha oversikt over hvem som gjør hva på relevante områder. Oversikt over de norske ekspertenes deltakelse i komiteer og grupper som er relevante for KRD p.t. er DG Regional Policy (REGIO), DG Economic and financial affairs (ECFIN) fokus på statsstøtte i eurosonen, Europaparlamentet og helse- og sosialtjenester og European environment agency i København (arktisk miljø). Ansvarlig for oppfølging og oppdatering: Regional- og kommunalråden.

3. *EØS-notatbasen*

EØS-notatbasen (tidligere rammenotater) er per i dag unntatt offentlighet. UD har signalisert at de delvis kommer til å bli offentlige. Notatene kan fungere som informasjon til Stortinget, publikum og media og man får en ny arena for synliggjøring av politikken.

Det er en diskusjon i UD om å gjøre deler av notatbasen til en type intranett for departementene ved at det kan ligge oppdatert informasjon om posisjoner som politikere bør kjenne til ved utenlandsreiser, felles sentrale saksområder med EUs medlemsland, rapporteringssystem med møtereferater, samlet oversikt over norsk deltakelse i komiteer, arbeids- og ekspertgrupper.

Ansvarlig for å følge opp UD's arbeid: PA.

4. *EU-forskning og kunnskapsinnhenting*

KRD vurderer å avsette midler på budsjettet til EU-forskning og kunnskapsinnhenting fra for eksempel Statskonsult.

Ansvarlig: PA.

5. *Politiske besøk i og fra utlandet*

Ved politiske møter og besøk, har KRD anledning til å bruke Koordineringsutvalgets sekretariat og notatbasen for å sikre statsråden oppdatert informasjon på alle aktuelle politikkområder. Det er også viktig med systematisk bruk av oppfølgingsbrev etter møter på politisk nivå (statsråd, statssekretær) ved å sende takkebrev med påminnelse om hva som er de viktigste norske synspunktene.

Ansvarlig: Den avdeling som er involvert.

6. *EØS-finansieringsordningene*

Norge bidrar med mer enn 1,3 milliarder euro til finansiering av EØS-utvidelsen i perioden fra 1.5.2004 til 30.4.2009, inklusive finansieringsbidraget til Romania og Bulgaria fra 1.1.2007. Formålet med finansieringsordningene er å bidra til å redusere de økonomiske og sosiale ulikhetene i mottakerlandene, bidra til at de nye medlemmene integreres i det indre markedet, samt styrke de bilaterale forbindelsene mellom Norge og mottagerlandene. Ca. 1000 prosjekter forventes finansiert i denne perioden og det er et mål at flest mulig av disse skal ha norske partnere. Regionalpolitikk og grenseregionalt samarbeid er et av de prioriterte områdene. KRD, KS og norske regioner og kommuner har vært aktive for å bidra til å sikre norske partnere. Dette arbeidet vil bli fulgt opp fra KRDs side.

3. God gjennomføring og forvaltning av forpliktelsene

Målsetting: KRD må oppfylle forpliktelsene i EØS-avtalen på en god måte.

Tiltak:

1. *Forpliktelser KRD har i EØS-avtalen*

KRD må løpende kartlegge forpliktelsene, blant annet med innhenting av oversikt fra Husbanken og Statens byggtkniske etat.

Ansvarlig: BOBY.

2. *Bidra til samordning av andre departementers gjennomføring av EØS-forpliktelser som berører kommunesektoren*

Gjennomføring av EØS-forpliktelser kan ha vesentlige økonomiske og administrative konsekvenser for kommunesektoren. Fagdepartementenes arbeid med gjennomføringen av EØS-forpliktelser hører dermed under KRDs

generelle ansvar for samordning av statlig styring rettet mot kommunesektoren. Konkret har KRD en rolle ved innføring eller endring av regelverk som berører kommunesektoren som er ledd i gjennomføring av EØS-forpliktelser. KRD skal videre ha oppmerksomhet på overordnede utviklingstrekk i EU/EØS, spesielt når det gjelder grenseflaten mellom offentlig sektor og markedet.

Ansvarlig: KOMM.

3. Styrke juridisk kompetanse på europaspørsmål i KRD

KRD må ha tilstrekkelig juridisk kompetanse på flere sentrale områder som er viktig for forvaltningen av virkemidlene og offentlige anskaffelser, spesielt gjelder dette konkurranseregulering/statsstøtteregulering og tjenesteyting. Regelverket er under stadig endring og det er derfor viktig at KRD har tilstrekkelig og oppdatert kompetanse.

Fordi en stor andel av regelverksproduksjonen i Norge har sitt utspring i EU/EØS, er det behov for å styrke og vedlikeholde den generelle juridiske kompetansen i KRD på EU- og EØS-regulering for å kunne samordne statlig styring rettet mot kommunesektoren. Slik generell juridisk kompetanse er også nødvendig for at KRD skal kunne ha oppmerksomhet på overordnede utviklingstrekk i EU/EØS, spesielt når det gjelder grenseflaten mellom offentlig sektor og markedet. Det er videre behov for spesiell juridisk kompetanse på regelverket for offentlige anskaffelser, statsstøtte og konkurranse.

Ansvarlig: BOBY og KOMM.

4. Videreføre dialogen med ESA og bedre koordinering med saker som er til behandling i forhold til EU og EFTA-domstolen

Det er meget viktig med en grundig saksbehandling av henvendelser fra ESA. Ved å opplyse om alle sakens fakta tidlig i prosessen vil man kunne unngå at saken trekkes for domstolen og dermed skape unødig merarbeid for KRD.

Ansvarlig: Involvert avdeling skal være oppdatert på saker som er til behandling og dele informasjonen med relevante aktører. UD ved EØS/EFTA-seksjonen skal orienteres om saker KRD er involvert i.

5. Videreutvikle det mellomstatlige samarbeidet innenfor Europarådet, og delta i Europeisk komité for regionalt og lokalt demokrati (CDLR)

I CDLR må KRD utnytte muligheten for erfaringsutveksling med andre land om endringer i kommunesektorens rammebetingelser og nye initiativ. KRD må sørge for at forslag til nye konvensjoner og rekommandasjoner utformes i samsvar med norske interesser og politikk på området. Framover er temaer som demokratisk deltakelse, offentlig etikk, kommune samarbeid på tvers av grenser og utvikling av regionalt nivå viktige arbeidsområder.

Ansvarlig: KOMM.

4. Kompetanseutvikling

Målsetting: Kunnskap som ressurs for innflytelse.

Tiltak:

1. *Videreutvikle europakompetansen i KRD*

Som del av arbeidet med kompetansestrategi for KRD, skal kompetansen på det internasjonale området utvikles, og ta utgangspunkt i ulike roller, ansvarsfelt, kunnskapsnivå og behov. Strategien skal legge grunnlag for samordning av og samarbeid om tiltak der hvor dette er hensiktsmessig.

For ansatte som allerede jobber internasjonalt: Foreta en form for behovskartlegging for å målrette tiltak på områder hvor KRD har ansvar og resultatmål, slik at kompetansen utvikles.

For ansatte som skal starte med internasjonalt arbeid: Bruke kartleggingen over, samt samtale med ansatte som allerede har internasjonal erfaring om hva de kunne tenkt seg som kompetansepåfyll som nye på det internasjonale området.

For samtlige ansatte: Heve den allmenne kompetansen innen EU/EØS ved å invitere KRDs utsendte til Brussel til temamøter om aktuelle saker og avholde kortere kurs/seminarer om oppbygging og arbeid ved de ulike EU/EØS-organene og presentasjon av de ulike avdelingenes internasjonale arbeidsområder/-oppgaver.

For nyansatte: FAD vil muligens inkludere europakompetanse i introduksjonskurset i regi av Statskonsult. KRD bør ha en bolk på dette i eget introduksjonsprogram. Samtlige avdelinger bør kort si noe om sine internasjonale arbeidsområder og utfordringer framover. Videre vil nyansatte inviteres til å delta på de tiltakene KRD måtte ha på det internasjonale området.
Ansvarlig: PA.

2. *Bruke tjenesteutveksling*

Det eksisterer hospiteringsordning internt i KRD, samt nordisk tjenestemannsutveksling og hospitantordning i Kommisjonen. KRD ønsker at de tilsatte gjør seg kjent med ulike utvekslingsordninger og at den enkeltes leder støtter ønsker om tjenesteutveksling.

Ansvarlig: PA.

3. *Oversikt over relevant kursvirksomhet*

KRD må ha større oversikt over relevant kursvirksomhet, blant annet hva som tilbys av EIPA (European Institute of Public Administration) som driver utstrakt kursvirksomhet og forskning. Norge er fra 1. januar 2008 ikke lengre medlem av EIPA, men norske tjenestemenn kan fortsatt benytte seg av kursene. FAD

skal utarbeide en liste over alternative relevante organer som arrangerer kurs. I tillegg arrangerer EFTA halvårlige kurs om EU/EØS som er relevant for flere i KRD enn dem som til daglig arbeider med EU-relaterte saker.

Ansvarlig: PA

5. Økt åpenhet og dialog

Målsetting: KRD skal være åpen om europapolitikken og aktivt utnytte kompetansen som finnes på KRDs fagområder.

Tiltak:

1. *Bedre rutiner for rapportering og infoflyt fra deltakelse på møter av viktighet.*

UD vurderer å innføre et rapporteringssystem, se 6.1, som går ut på at det ved deltakelse på møter av viktighet, skal fylles ut skjema av møtedeltaker umiddelbart etter retur til Norge og sendes tjenestevei til departementsråden og EU-delegasjonen i Brussel. Det vurderes i det enkelte tilfellet om skjemaet kan publiseres på intranettet. Denne prosedyren er fast i blant annet FAD og MD. Medarbeidere i KRD oppfordres til å publisere relevant informasjon på intranett ved deltakelse på møter av viktighet.

KRD skal i 2008 gjennomgå rutiner for informasjonsdeling.

Ansvarlig: PA.

Departementets ledelse vurderer i det enkelte tilfelle om medarbeidere som deltar på møter av viktighet må innhente mandat fra departementets eller den aktuelle avdelings ledelse.

2. *Delta i nettverk mellom departement som jobber på aktuelle politikkområder, bidra i nettverk og samarbeid på tvers av departementgrensene i regi av FAD og UD.*

KRD vil fortsatt delta og bidra i nettverk samt bidra til en aktiv dialog med KS og andre interessenter og grupperinger, herunder FoU-institusjoner, som berøres av utviklingen innen EU/EØS på departementets fagfelt eller som har relevant kompetanse på disse områdene.

Ansvarlig: Aktuell avdeling.

3. *Materiale om KRD på engelsk*

KRDs produksjon av meldinger, proposisjoner, pressemeldinger og handlingsplaner bør ha et sammendrag på engelsk. Ved besøk fra utlandet er derfor informasjon om de ulike områdene lett tilgjengelig. Avdelingene avgjør i hvert tilfelle om de skal oversette selv eller om dette kjøpes.

6. Oppfølging av handlingsplanen

Målsetting: Synliggjøring av hva som er fulgt opp

Tiltak:

1 Utarbeide et rapporteringssystem

Referat etter møter av viktighet. Dette vil synliggjøre hvor Norge har deltatt. UD vil vurdere å etterspørre et slikt rapporteringssystem, jfr Statskonsults revidering av "Håndbok i EØS-arbeid".

2. KRDs årsmelding

PA har i 2007 for første gang laget en årsmelding for departementets drift i 2006 og har som mål å videreføre denne praksisen. Det er naturlig å bruke årsmeldingen for å gi en oversikt over KRDs internasjonale aktiviteter av felles art, eksempelvis temamøter og rapportering av antall deltagere på kompetanseutviklingstiltak.

Ansvarlig: PA.

3. Ressurser

I stortingsmeldingen om gjennomføring av europapolitikken, fremgår det at Regjeringen vil vurdere ressursbehovet i forbindelse med gjennomføring av handlingsplanen. På denne bakgrunn må PA avsette ressurser til å følge opp koordineringsrollen og kompetansetiltak i forhold til det internasjonale arbeidet i KRD.

4. Intern planlegging

Synliggjøre oppgaver og ansvarsplassering i avdelingenes virksomhetsplaner.